

ILVEKSENAJOKOKEEN (IAJOK) SÄÄNNÖT JA OHJEET

Sääntö hyväksytty Kennelliiton valtuustossa 28.5.2023

Ohje hyväksytty Kennelliitossa 18.4.2023

Voimassa 1.8.2023 alkaen

Osallistuessaan kokeeseen koiran omistaja, haltija, ohjaaja tai muu henkilö sitoutuu noudattamaan näitä sääntöjä ja näihin sääntöihin liittyviä ohjeita sekä Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita.

Näiden sääntöjen lisäksi noudatetaan Kennelliiton yleisiä kokeita ja kilpailuja koskevia sääntöjä ja ohjeita. (Liitevihko).

1. Ilveksenajokokeiden tarkoitus

Ilveksenajokokeiden tarkoituksena on ajavien koirien ilveksen ajo-ominaisuuksien selville saaminen jalostusta varten, harrastajien ja heidän yhteistoimintansa kehittäminen sekä toimivien petokoirien todentaminen näihin sääntöihin pohjautuen. Ilveksenajokokeissa tarkoitus on ennen kaikkea testata koiria niin, että niitä voidaan tarvittaessa käyttää viranomaisten apuna vahingoittuneiden tai häirikköilvesten poistoon.

2. Koelaji

Ilveksenajokoe järjestetään koko ilveksenmetsästyskauden 1.12.-28.2. mittaisena kokeena.

3. Osallistumisoikeudet ja rajoitukset

3.1. Oikeudet

Ilveksenajokokeeseen saavat osallistua FCI:n ajavien koirien roturyhmään kuuluvat rodut. Osallistuvien koirien on täytettävä Kennelliiton rekisteröinti-, tunnistusmerkintä- ja rokotusvaatimukset. Koiran tulee olla vähintään yhdeksän (9) kuukauden ikäinen, kun se osallistuu kokeeseen. Ylituomarin on tarkistettava osallistumisoikeus.

3.2. Rajoitukset

Kokeeseen ei saa osallistua:

- 1) Sairas, loukkaantunut tai vammautunut koira.
- 2) Kantava narttu 30 vuorokautta ennen arvioitua penikoimista (arvioitu aika on 63 vrk ensimmäisestä astutuksesta) ja alle 75 vuorokautta penikoimisen jälkeen.
- 3) Koira, joka ei täytä Kennelliiton antidopingsäännön vaatimuksia.
- 4) Kiimainen narttu.
- 5) Koira, joka on vihainen ihmisille tai toisille koirille tai
- 6) Kennelliiton ohjeiden mukaisesti osallistumiskieltoon määrätty koira.

4. Jääviys

Kulloinkin voimassa oleva Kennelliiton yleinen jääviyssääntö.

5. Ylituomari ja hänen varamiehensä

Ylituomarin on oltava Kennelliiton hyväksymä ketunajokokeen ylituomari, jolla on voimassa oleva arvostelu-oikeus. Ylituomarin on oltava Kennelliiton ja Suomen Ajokoirajärjestön tai Suomen Beaglejärjestön jäsen.

6. Muut tuomarit

Palkintotuomareita on koeryhmässä yksi. Tämän on oltava ketunajokokeen ryhmätuomarioikeudet omaava henkilö. Tarvittaessa voi vastaanottava ylituomari toimia maastossa tuomarina.

Palkintotuomarilla on oltava voimassa oleva ketunajokokeen palkintotuomarin pätevyys. Hänen on oltava Kennelliiton tai Suomen Ajokoirajärjestön tai Suomen Beaglejärjestön jäsen.

7. Rotukohtainen arvostelu

Ajavien koirien ominaisuudet ja työskentely arvioidaan näiden sääntöjen liitteenä olevien Kennelliiton hyväksymien ohjeiden mukaisesti.

Milloin kokeeseen osallistuu eri rotuisia koiria, tuomarin pitää olla perehtynyt riittävästi koemuotoon osallistuvien koirien rodunomaiseen työskentelyyn.

8. Koeluokka ja koeaika

Ilveksenajokoe on yksiluokkainen koko koekaudelle myönnetty yksipäiväinen koe.

Kokokauden koe on erillinen koetapahtuma, eikä sitä voida pitää muiden kokeiden yhteydessä. Koiranohjaaja voi itse valita koepäivän ja hänen on ilmoitettava se ylituomarille viimeistään koepäivän aamuna ennen koiran koettelu. Kokokauden kokeessa koirat eivät kilpaile keskenään. Koemaaston hankkii koiranohjaaja.

8.1. Suorituksen liittyviä käsitteitä

1) Koiranohjaaja luopuu kesken kokeen	Luopui
2) Tuomari keskeyttää koesuorituksen	Keskeytettiin
3) Koira suljetaan kokeesta	Suljettu

Luopuminen, keskeyttäminen ja sulkeminen määritellään tarkemmin näihin sääntöihin liittyvissä ohjeissa.

9. Koiran loukkaantuminen

Koiran loukkaantuessa on sen koesuoritus keskeytettävä. Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari, maastossa ryhmänjohtaja ellei ylituomari ole heti tavoitettavissa. Ryhmänjohtajan on perusteltava keskeyttäminen ylituomarille ensi tilassa. Ennen keskeyttämistä suoritettu arvostelu jää voimaan.

Koeryhmän on selvitettävä päivystävien lääkärin toimipisteet ja ensiavun saantimahdollisuudet pikaisen ensiavun saamiseksi ja kuljetuksen järjestämiseksi tarvittaessa ihmisten tai koiran loukkaantuessa.

10. Vastuukysymykset

Jokainen kokeeseen osallistuja toimii kokeessa omalla vastuullaan. Kokeen järjestäjä ei vastaa mahdollisista vahingoista, joita voi sattua koiralle, koiranohjaajalle, tuomareille, oppaalle tai muulle tapahtumaan osallistuvalla henkilöllä.

Koiranomistaja, ohjaaja ja/tai haltija vastaa kaikista koiran aiheuttamista vahingoista.

11. Kokeen arvosteluperusteet

11.1. Arvostelu

Ilveksenajokokeen lopputulos on ominaisuuspisteiden ja ajoajan pisteiden summa.

Koiran työskentely kokeessa arvostellaan seuraavasti:

Ajoajasta voi saada enintään	30 pist.
Ominaisuuspisteet yhteensä enintään	70 pist.
Kokonaispisteet enintään	100 pist.

Ajoajan pisteet

- neljä ajominuuttia antaa yhden pisteen (1 min = 0,25 pistettä)
- jos ajo päättyy kohtuuttomaan häiriöön kokeen aikana, voidaan ajopisteitä korottaa 3:lla.
- louheen päättyneestä ajosta määräytyy ajopisteet erillisen taulukon mukaan.

Ominaisuuspisteet

Ominaisuudet arvioidaan koko työskentelyajan perusteella, myös silloin kun koiranohjaaja ilmoittaa luopumisesta tai kun koe keskeytetään.

On varottava, ettei toteamattomaksi jäänyt kohtuuton häiriö pääse aiheuttamaan virheellistä arviointia.

Haku

- Hakuvarmuus ja tehokkuus 1-10 pist.
- Hakunopeus ja eteneminen 1-10 pist.
- Metsästysinto ja hakusitkeys 1-10 pist.
- Hakutyöskentely ja yleisvaikutus 1-10 pist.

Ajo

- Ajon sujuvuus ja nopeus 1-10 pist.
- Metsästysinto ja ajotyöskentelyn yleisvaikutus 1-10 pist.

Haukku

- Haukku 1-10 pist.

12.2. Palkintosijaan oikeuttavat pisteet

1. palkinto vähintään	75
2. palkinto vähintään	60
3. palkinto vähintään	50

13. Muutokset sääntöihin ja ohjeisiin

Suomen Ajokoirajärjestön yhdistyksen kokouksen hyväksymät ja esittämät sääntömuutokset vahvistaa Kennelliiton hallitus.

Näihin sääntöihin liittyvät yleis- ja arvosteluohjeet vahvistaa Kennelliitto Suomen Ajokoirajärjestön esityksestä. Suomen Ajokoirajärjestö vahvistaa sääntöihin liittyvät toimintaohjeet.

14. Erimielisyydet ja valitukset

Kennelliiton kulloinkin voimassa oleva yleinen sääntö (Liitevihko).

15. Pakottavat syyt

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

ILVEKSENAJOKOKEEN (IAJOK) YLEISOHJE

Hyväksytty Kennelliitossa 18.4.2023.

Voimassa 1.8.2023 alkaen

1. Järjestäminen

Kokeen järjestäjänä toimii kennelpiiri. Järjestelyistä huolehtii kennelpiirin valitsema koetoimikunta, esimerkiksi kennelpiirin ajokoirajaosto.

Koe anotaan kokokauden kokeeksi Omakoirassa. Kennelpiirit nimeävät vastaanottavat ylituomarit.

2. Kokeeseen ilmoittautuminen

Kokeeseen ilmoittaudutaan kennelpiirin nimeämälle ylituomarille ennen arvostelun aloittamista.

Ilmoittautuminen tehdään sen kennelpiirin nimeämälle ylituomarille, jonka alueella arvostelu aloitetaan.

Jokaisesta ilmoitetusta koirasta on täytettävä sekä koirakohtainen pöytäkirja ja koepöytäkirja.

Osanottomaksu on maksettava viimeistään silloin kun kokeen purkutilaisuus pidetään.

2.1 Kokeessa on käytettävä paikanninta. Ylituomarin sekä palkintotuomareiden on voitava käyttää paikanninta koko kokeen ajan varmistaakseen arvostelun kaikissa kohdissa.

3. Kokeen tulokset

Ylituomarin on lähetettävä tarkastamansa ja vahvistamansa tulokset koetallennusohjelmassa viikon kuluessa kokeen päättymisestä.

Koepöytäkirjaan merkitään kokeen päättymisaika.

Koe katsotaan päättyneeksi, kun ylituomari on vahvistanut ja julkistanut tulokset.

Kokeen päättyessä koiranohjaajalle annetaan koirakohtainen pöytäkirja sähköisesti tai hänen niin halutessaan tulosteena.

4. Kokeen kulku

Koe alkaa ylituomarin puhuttelulla ja päättyy ylituomarin loppupuheenvuoroon ja tulosten julkistamiseen.

5. Koiran sijoittaminen maastoon

Ilveksenajokokeessa koiranohjaaja hankkii koemaaston ja huolehtii siitä, että hänellä on lupa käyttää koemaastoa.

6. Työskentelyaika

Koiran työskentelyaika, enintään 360 minuuttia (6 tuntia), muodostuu hakutyöskentelyajasta ja ajotyöskentelyajasta. Työskentelyaika on se aika, jonka koira itsenäisesti työskennellen käyttää ilveksen hakemiseen, ajamiseen ja hukkatyöskentelyyn (louheenmenon ilmaisemiseen).

Hakutyöskentelyaika on enintään 240 minuuttia (4 tuntia) ja ajotyöskentelyaika enintään 120 minuuttia (2 tuntia).

Työskentelyaika kuluu myös silloin, kun koira hakee tai ajaa muita eläimiä.

6.1. Hakutyöskentelyaika

Hakutyöskentelyaika on enintään 240 minuuttia ja se muodostuu siitä ajasta, minkä koira käyttää ilveksen hakuun ja mahdolliseen lisähakuun. Ellei koira ole saanut tänä aikana ilvestä ajoon, katsotaan koe päättyneeksi.

Muun eläimen kuin ilveksen hakuja ei arvostella. Haun päättyessä muun eläimen ajoon, otetaan haun arvostelussa huomioon vain se osa, mikä oli ehditty todeta ilveksen hauksi. Muun eläimen hakuun ja ajoon käytetty aika kuuluu hakutyöskentelyaikaan. Hyvät olosuhteet eivät saa vaikuttaa arvosteluun alentavasti, vaativat olosuhteet voivat korottaa arvostelua.

Lisähaku on tulokseen johtaneen haun (ajoon päättynyt haku, louheen tms. päättynyt haku) sekä

kohtuuttoman häiriön jälkeinen haku.

6.2 Ajotyöskentelyaika

Ajoaikaa koiralla on 120 minuuttia. Ajoaikaan sisältyy se aika, jonka koira käyttää ilveksen ajoon ja hukkatyöskentelyyn. Myös mahdollisen lisähaun jälkeen alkaneesta ajosta voidaan jäljellä olevan ajotyöskentelyajan puitteissa ottaa ajoaikaa.

Ainoastaan kuultu, haukkuen tapahtuva ajo hyväksytään. Hukka on silloin, kun koira ei seuraa haukkuen ajettavan jälkiä. Ajoaikaan lasketaan jokainen minuutti, jonka aikana koira on haukkuen ajanut ilvestä. Ajoaikaan ei lasketa sellaista hukkaa, joka on viisi (5) minuuttia tai sitä pidempi tauko ajossa. Jos ajoerän loppuminuuteilla syntyy hukka, jatketaan erää, kunnes selviää, onko kyseessä sellainen hukka, joka on vähennettävä ajoajasta. Hukkahaukahteluksi todettuja minuuotteja ei lasketa ajoaikaan.

Ajon aikana tapahtunut muun eläimen hakuun tai ajoon käytetty aika lasketaan hukaksi.

Seurantalaitetta käytetään tarvittaessa.

7. Suoritukseen liittyviä käsitteitä

7.1 Luopuminen kokeesta

Koiranohjaaja voi luopua kokeesta missä vaiheessa tahansa koetteluajan päättymiseen saakka. Koesuoritus arvostellaan luopumisilmoitukseen asti.

7.2 Kokeen keskeyttäminen

Päätöksen kokeen keskeyttämisestä tekee ylituomari, maastossa ryhmänjohtaja, ellei ylituomari ole heti tavoitettavissa. Ryhmänjohtajan on perusteltava keskeyttäminen ylituomarille ensi tilassa.

Koe on keskeytettävä seuraavissa tapauksissa:

- Olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, että kokeen jatkaminen olisi eläinsuojelumääräysten vastaista. Tällaisia olosuhteita ovat koiraa vahingoittava jääkuori, jäätynyt lumikerros, kova pakkaneen tai helle.
- Koira vahingoittuu kokeen aikana.
- Luonnon olosuhteet muuttuvat sellaisiksi, ettei koiran työskentelyä voida arvioida (esim. myrsky).
- Pimeän tulo estää kokeen jatkamisen. (Katso kohta 4.1. Kohtuuton häiriö)
- Mikäli ajoerä päättyy kohtuuttomaan häiriöön, koe voidaan keskeyttää koiranohjaajan niin halutessa.

7.3 Sulkeminen kokeesta

Koira suljetaan kokeesta, jos se kieltäytyy työskentelemästä, estää tottelemattomuudellaan kokeen jatkamisen, antaa hakiessaan ääntä niin runsaasti, ettei tiedetä, hakeeko vai ajaako koira tai on ajossa niin löysä tai antaa ääntä niin vähän, etteivät tuomarit voi seurata ajon kulkua.

Koira suljetaan niin ikään kokeesta, jos se koetteluajana ajaa sorkkaeläintä yhteensä 30 minuuttia. Mikäli koiraa ei saada kytketyksi, seurataan ajo koetteluajan päätyttyäkin, jotta nähdään, johtaako se sulkemiseen vai ei.

Koira suljettakoon kokeesta myös silloin, kun se toistuvasti jättää ilveksen yöjäljen tai ilveksenajon sekä alkaa hakea tai ajaa muuta eläintä, eikä tottelemattomuuttaan anna kytkeä, vaikka on ohjaajan lähituntumassa.

Koira voidaan sulkea kokeesta myös silloin, kun koiranohjaaja rikkoo tahallisesti sääntöjä tai kytkee koiran ilman palkintotuomarin lupaa tai ei noudata kehotuksesta huolimatta palkintotuomarin ohjeita.

Koira voidaan sulkea kokeesta myös silloin, jos koiranohjaajan pyynnöstä ylituomarin hyväksymät, ryhmään kuulumattomat henkilöt tahallisesti häiritsevät kokeen kulkua tai palkintotuomareiden työskentelyä, eivätkä noudata palkintotuomarin antamia ohjeita.

7.4 Tuloksen laskeminen

Loppuun viedyssä ja keskeytetyssä kokeessa tulos lasketaan. Jos koira suljetaan tai koiranohjaaja luopuu kesken kokeen, tulosta ei lasketa.

Keskeytyksen, sulkemisen ja luopumisen syy merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan huomautuksia kohtaan.

8. Kohtuuton häiriö kokeen aikana

8.1. Kohtuuton häiriö

Haun tai ajon aikana voi sattua koirasta riippumaton kohtuuton häiriö, joka keskeyttää koiran koettelemisen.

8.2. Häiriön toteaminen

Jos on aihetta epäillä kohtuuttoman häiriön keskeyttäneen haun tai ajon, palkintotuomareiden on viipymättä pyrittävä toteamaan keskeytyksen syy. Ellei häiriön syytä voida vakuuttavasti todeta, katsottakoon keskeytys hukaksi. Päätöksen kohtuuttoman häiriön hyväksymisestä tekee palkintotuomari.

8.3. Erityistapahtumat

Mahdolliset suurpetojen ja petolintujen vaikutukset koiran käyttäytymiseen kokeen aikana tulee pyrkiä aina selvittämään, ettei tule virhearviointeja. Eläimen laji merkitään koirakohtaiseen pöytäkirjaan.

9. Palkintotuomarin arvostelun muuttaminen

Ylituomarin tehtävänä on valvoa, että kokeissa tarkoin noudatetaan Kennelliiton hyväksymiä ketunajokokeiden sääntöjä ja ohjeita. Ylituomarin velvollisuus on muuttaa palkintotuomareiden arvostelua, jos hän erää seurattuaan tai palkintotuomareiden selostuksen kuultuaan on vakuuttunut, ettei arvostelu ole oikeassa suhteessa koiran suoritukseen.

10. Muutokset ohjeeseen

Muutokset tähän ohjeeseen hyväksyy Kennelliitto Suomen Ajokoirajärjestön esityksestä.

ILVEKSENAJOKOKEIDEN (IAJOK) ARVOSTELUOHJEET

Hyväksytty Kennelliitossa 21.2.2023 Voimassa 1.8.2023 alkaen.

1. KOERYHMÄ, SEN VELVOLLISUUDET JA TEHTÄVÄT

Koeryhmä

Koeryhmän muodostavat palkintotuomari ja koiran ohjaaja. Ryhmän jäseniä ovat myös nimetyt 1-2 palkintotuomariharjoittelijaa ja opas.

Koeryhmään kuulumattomat henkilöt, jotka saavat seurata koesuoritusta ryhmänjohtajan valvonnassa, hyväksyy tapauskohtaisesti ylituomari.

1.1. Palkintotuomarin tehtävät

1) Palkintotuomarin on aina tuomarin tehtävään lähtiessään otettava mukaan koesäännöt ja todisteet, joista ilmenee hänen muodollinen pätevyytensä tehtävään.

Palkintotuomarin tulisi osallistua ylituomarin puhutteluun.

2) Sääntöjä on noudatettava kirjaimellisesti. Palkintotuomariohjeita soveltaessaan on palkintotuomarilla mahdollisuus käyttää harkintaa, kunhan hän pystyy perustelemaan ratkaisunsa, eikä se ole ristiriidassa sääntöjen ja palkintotuomariohjeiden kanssa.

3) Mikäli koeolosuhteet muuttuvat koetteluun aikana koemaastossa sellaisiksi, että koiran koettelu voidaan katsoa eläinsuojelumääräysten vastaiseksi, on koettelu keskeytettävä, otettava yhteyttä ylituomariin sekä harkittava mahdollisuutta varamaastoon siirtymisestä.

4) Palkintotuomarin tulee arvioida koiran työskentelyä oikein. Hän ei saa antaa entisen tuntemuksen, kuulopuheiden, koiran ohjaajan puheiden eikä aikaisempien koetulosten vaikuttaa arviointiin. Hänen on otettava huomioon vain se, minkä itse toteaa ja harkitsee oikeaksi. Toisaalta hän voi, niin harkittuaan, oman arviointinsa perusteena pitää myös palkintotuomaritoverinsa havaintoja.

5) Palkintotuomarin on kartettava liian nopeita johtopäätöksiä ja liiallista itsevarmuutta. Hänen tulee osoittaa eri tilanteissa sopeutumiskykyä ja joustavuutta ja hänen tulee suhtautua muihin ryhmän jäseniin ystävällisesti. Palkintotuomari ottakoon huomioon koiranohjaajan toivomukset, jotka eivät ole sääntöjen vastaisia tai kohtuuttomia eivätkä vaikuta haitallisesti kokeen kulkuun.

6) Palkintotuomarin on seurattava koko ajan mahdollisimman tiiviisti koiran toimintaa sitä kuitenkaan häiritsemättä niin haun, ajon kuin hukan selvittelynkä aikana. Eri ominaisuuksien arviointeja ei pidä kytkeä toisiinsa.

7) Koiran kokeilun tulee tapahtua arvotussa koemaastossa, ellei koiran seuraaminen pakota ryhmää siirtymään koemaaston ulkopuolelle.

8) Jos koira joutuu kokeen aikana vaaraan, koeryhmän jäsenten velvollisuus on ryhtyä heti pelastustoimiin.

1.2. Ryhmänjohtajan tehtävät

1) Ylituomarin nimeämä ryhmänjohtaja johtaa koeryhmää ja vastaa siitä, että ryhmä toimii ilveksenajokoesääntöjen, annettujen ohjeiden ja hyvän kenneltävän mukaisesti. Ryhmänjohtajan on oltava ylituomarin puhuttelussa, ellei ylituomari erityisestä syystä ole antanut hänelle erivapautta.

2) Ryhmänjohtaja huolehtii palkintuomareiden kellojen tarkistuksesta ennen kokeen alkua. Hän päättää viime kädessä ryhmän yleisestä kulkusuunnasta ja liikkumisnopeudesta, koiran irtilaskun ajankohdasta ja paikasta sekä kytkemisestä ottaen huomioon koiran ohjaajan kohtuulliset toivomukset. Ryhmänjohtaja antaa ryhmän jäsenille sijoittumista ja toimintaa koskevat ohjeet. Hän valvoo ja ohjaa myös palkintotuomariharjoittelijoiden työskentelyä. Ryhmänjohtaja huolehtii siitä, että mahdolliset ryhmään

kuulumattomat henkilöt eivät häiritse kokeen kulkua tai palkintotuomareiden työskentelyä.

3) Ryhmänjohtajalla on velvollisuus keskeyttää kokeen aikana vahingoittuneeksi todetun koiran koettelu.

4) Ryhmänjohtaja kutsuu tarpeen vaatiessa palkintotuomarit neuvotteluihin. Hän suorittaa palkintotuomareiden tekemien merkintöjen vertailun ja laskee koiran käyttämän hakuajan, jäljellä olevan hakuajan sekä ajoajan. Samoin hän merkitsee arvostelukorttiinsa palkintotuomareiden eri ominaisuuksista antamien ansiopisteiden keskiarvot, vertaa niitä lisätietonumeroihin ja neuvottelee tarvittaessa arvostelusta toisen tuomarin kanssa.

5) Kun koiran koettelu-aika on päättynyt ja arvostelukortit ovat valmiiksi täytetyt, tulee ryhmänjohtajan näyttää ne koiranohjaajalle.

6) Ryhmänjohtaja luovuttaa arvostelukortit ylituomarille ja antaa suullisen selostuksen kokeen eri tilanteista ja arvosteluperusteista. Palkintotuomareiden, tuomarikokelaiden ja koiranohjaajan tulisi tällöin olla paikalla. Palkintotuomareiden tulee tarkistaa osaltaan, että koirakohtaiseen pöytäkirjaan tehdyt merkinnät ovat oikein suoritettut ja varmentaa ne nimikirjoituksellaan.

1.3. Koiranohjaajaa koskevia ohjeita

1) Koiranohjaajan, jolla tarkoitetaan koiranomistajaa tai hänen edustajaansa, tulee noudattaa ryhmänjohtajan ja palkintotuomarin hänelle antamia ohjeita. Koiralla tulee olla sama ohjaaja koko koepäivän ajan, pakottavissa tapauksissa ohjaajan vaihdon hyväksyy ylituomari.

2) Koiranohjaaja ei saa millään tavalla auttaa koiraansa eikä ilman palkintotuomarin lupaa puuttua koiransa työskentelyyn eikä kytkeä koiraansa muulloin kuin luopuessaan kokeesta. Koiran joutuessa ilmeiseen hengenvaaraan tulee koira kuitenkin kytkeä heti. Tällöin asiasta on viipymättä ilmoitettava palkintotuomarille.

3) Koiranohjaajalla on oikeus esittää palkintotuomareille kohtuullisina pidettäviä toivomuksia esimerkiksi kulkusuunnasta tai liikkumisnopeudesta, mutta hän ei saa alituisilla toivomuksillaan eikä muutenkaan häiritä palkintotuomareiden toimintaa.

4) Jos koiranohjaaja ei noudata annettuja ohjeita, rikkoo sääntöjä, häiritsee palkintotuomareiden toimintaa tai esiintyy muuten hyvän tavan vastaisesti, tai hänen pyynnöstään ylituomarin hyväksymät ryhmään kuulumattomat henkilöt eivät noudata annettuja ohjeita tai häiritsevät kokeen kulkua ja tuomareiden toimintaa, ryhmänjohtaja voi sulkea koiran kokeesta. Sulkeminen on heti tilaisuuden tullen ilmoitettava ylituomarille ja esitettävä perusteet tapahtuneelle.

5) Jos koiranohjaaja luopuu kokeesta, hänen on siitä heti ilmoitettava ryhmänjohtajalle. Luopuminen on mahdollista arvonnän vahvistamisen ja koiran koetteluajan päättymisen välisenä aikana.

6) Jos koiranohjaajan näkemys tapahtumien kulusta on erilainen kuin palkintotuomareilla, hän voi ilmaista käsityksensä maastossa palkintotuomareille ja keskuspaikalla ylituomarille.

7) Kokeen aikana koiranohjaajan ja palkintotuomareiden välillä tulee vallita hyvä ja luottamuksellinen yhteishenki.

2. PALKINTOTUOMAREIDEN TOIMINTA KOKEEN ERI TILANTEISSA

2.1. Koiran työskentelyn arvostelu

Ajavan koiran kaksi tärkeintä ominaisuutta ovat riistan löytökyky ja kyky ajaa sitä pitkänkin aikaa. Hyvän metsästyskoiran ajotapa on sellainen, että ajettavasta saadaan usein näköhavaintoja.

Koiran työskentelyn arvostelu tehdään koepäivän päätyttyä. Palkintotuomarin tulee tehdä päivän kuluessa arvostelukorttiinsa muistiinpanoja ja väliarvosteluja apusarakkeisiin koiran ominaisuuksista. Niitä hän voi käyttää päivän kokonaisarvostelua tehdessään.

Koiran kunnolla ja iällä ei ole vaikutusta arviointiin.

2.2. Kohtuuton häiriö

Kohtuuttomaksi häiriöksi katsotaan seuraavat tilanteet, jotka saattavat aiheuttaa koiran kytkemisen ja siirtymisen:

- 1) Ajettava menee louheen tai muuhun sellaiseen paikkaan, josta koira ei voi sitä itse karkottaa liikkeelle. Ryhmäkään ei saa sitä tehdä. Louhen tyyppi merkitään maastokortin huomautussarakkeeseen (lato, kivi, maaluola, louhi, puu, tms.).
- 2) Koira hakiessaan tai ajaessaan menee sellaiseen paikkaan, jossa se sekä palkintotuomarin että koiranohjaajan mielestä todennäköisesti joutuu hengenvaaraan, kuten vilkasliikenteiselle tielle, rautatielle, heikolle jäälle tms.
- 3) Koira saavuttaa ajettavan ilveksen.
- 4) Joku ampuu ajettavan ilveksen.
- 5) Vieras koira keskeyttää haun tai ajon.
- 6) Vieras koira on yhtynyt ajoon ennen kuin sen ajattamiseen käytetystä ajasta on kulunut 60 minuuttia. Jos ko. ajon ajattamiseen käytetystä ajasta on kulunut vähintään 60 minuuttia, eikä vierasta koiraa yrityksistä huolimatta ole saatu kiinni tai jättämään ajoa, voidaan ajattamista jatkaa, jos vieraasta koirasta ei ole oleellista apua tai häiriötä.
- 7) Kun ajo alkaa niin myöhään, ettei ole riittävän valoisaa ajon seuraamiseen, koe keskeytetään pimeyden tultua. Illalla alkanutta ajoa ei keskeytetä ennen määräaikaa, jos 60 minuuttia ko. ajon ajattamisajasta on tapahtunut valoisana aikana ja palkintotuomarit katsovat siihen saakka saamansa kokemuksen perusteella voivansa arvioida koiran työskentelyä valon puutteessakin oikein.

Myös muu koirasta riippumaton, palkintotuomareiden hyväksymä tilanne voidaan katsoa kohtuuttomaksi häiriöksi.

Jos kohtuuton häiriö aiheuttaa koiran kytkemisen, koiranohjaaja saa valita irtilaskupaikan.

Kohtuuttoman häiriön viemä aika

Häiriön aiheuttama keskeytys ei kuluta koiran työskentelyaikaa. Arvostelu jatkuu koiran kytkemiseen asti, vaikka kello onkin pysäytetty.

2.3. Toiminta haun aikana

Haun ja lisähaun alkaessa koira lasketaan hakemaan ilveksen yöjalkiä, jotka ilves on tehnyt koepäivää edeltävänä yönä, tai yöjäljelle.

Ryhmänjohtajan tulee päättää, missä vaiheessa ja miten palkintotuomarit hajaantuvat maastoon seuraamaan koiran hakua ja ajon saantia koiraa häiritsemättä.

Ryhmän on haun aikana selvitettävä mitä koira hakee.

Hakevaa koiraa ei saa auttaa ilveksen löytämiseksi, eikä sen työskentelyä saa häiritä haun aikana.

Muun eläimen kuin ilveksen haku ei arvostella. Jos haku todetaan muun eläimen hauksi tai ajoksi, koira kytketään ja viedään jatkamaan työskentelyä ilveksellä. Samoin toimitaan myös silloin, kun koira lähtee hakemaan takajälkeen, eikä itse korjaa virhettä.

Haun päättyessä muun eläimen hakuun tai ajoon, arvostellaan ainoastaan se osa, mikä on ehditty todeta ilveksen hauksi. Maastokorttiin ja koirakohtaiseen pöytäkirjaan merkitään, mistä eläimestä on kyse.

Koiran herätellessä yöjäljellä palkintotuomareiden tulee seurata ja varmistua, milloin yöjäljelle haukkuminen muuttuu ajohaukuksi.

Jos koira ei 240 minuutin hakutyöskentelyajan kuluessa saa ilvestä jalkeille, ilmoittaa ryhmänjohtaja selvästi erän päättyemisestä.

Ryhmänjohtajalla on oikeus sulkea koira kokeesta, jos se haun aikana antaa ääntä niin runsaasti, etteivät palkintotuomarit voi olla varmoja, onko kysymyksessä haku vai ajo, tai kun hakulöysyyttä on kertynyt 40 minuutin ajan.

2.4. Toiminta ajon aikana

Ajon alettua ryhmänjohtaja antaa sellaiset ohjeet ryhmän yhteistoiminnasta, että ajon kulkua ja koiran työskentelyä voidaan mahdollisimman hyvin seurata ja arvioida. Kauaskin loittonevaa ajoa tulee seurata sitkeästi. Palkintotuomareiden suunnitelmallisella liikkumisella, peräänantamattomalla ponnistelulla ja taitavalla maastoon sijoittumisella sekä tiestöä ja kulkuneuvoja hyväksi käyttäen pyritään siihen, että palkintotuomareiden havainnot täydentävät toisiaan ja antavat oikean kuvan tapahtumien kulusta. Palkintotuomarit hakeutuvat havaintopaikoille niin kuin metsästäjät passipaikoille.

Palkintotuomarin tulee viipymättä selvittää, ajaako koira liikkeellä olevaa ilvestä vai jotakin muuta eläintä vai haukkuuko se vanhoilla jäljillä tai tyhjää. Hänen on pyrittävä näkemään ajettava ja koira sekä tekemään havaintoja niiden jäljistä.

Ryhmänjohtajalla on oikeus sulkea koira, kun ajolöysyyttä on kertynyt 20 minuutin ajan.

Palkintotuomarin tulee selvittää koiran ajotapa, ajovarmuus, haukkuominaisuudet, hukka- ja estetyöskentelyn laatu sekä koiran ajovaiheen aikana esittämät muutkin ominaisuudet. Jos koira alkaa haukkua suppealla alueella, on sen työskentely aina heti tarkistettava.

Vaikka palkintotuomarin on pyrittävä näkemään ilves ja koira pystyäkseen toteamaan etäisyyden ajettavaan, ei hän saa liikehtimisellään ja sijoittumisellaan häiritä ajettavaa tai koira.

Vaikka ajon aikana ei nähdä ilvestä tai sen jälkiä, katsotaan koiran ajaneen ilvestä, ellei palkintotuomareilla ole perusteltua syytä uskoa, että ajettava on ollut joku muu kuin ilves.

Jos ajo todetaan muun eläimen hauksi tai ajoksi, koira kytketään.

2.5. Sorkkaeläimen ajo

Jos koira koetteluajana alkaa ajaa sorkkaeläintä, on ryhmän jäsenten parhaansa mukaan koetettava saada koira kytketyksi. Mikäli se ei onnistu, ajoa seurataan koetteluajan päätyttyäkin eri havainnoin, vaikka ajoa ei kuultaisikaan, kunnes palkintotuomarit ovat vakuuttuneita siitä, johtaako ajo koiran sulkemiseen vai ei.

2.6. Vieraan koiran ajo

Jos vieraan koeryhmän koira ajaessaan saapuu koalueelle, palkintotuomarin tulee merkitä sen ajominuutit muistiin, mikäli se ei häiritse hänen varsinaista tehtäväänsä eikä hänen ryhmässään koeteltavana olevan koiran toimintaa. Vieraan koiran ajoaikaa koskevat merkinnät luovutetaan ao. koeryhmän johtajalle tai

ylituomarille ajoajan laskemista varten.

2.7. Kelin määrittely

Keli katsotaan lumikeliksi, kun koemaastossa on lunta niin paljon, että ilveksen jälkiä pystyy näön perusteella vaivatta lähes yhtäjaksoisesti seuraamaan siellä, missä haku ja ajo tapahtuvat. Kova lumikerros katsotaan myös lumikeliksi, vaikka ei jälkiä voikaan näön perusteella seurata.

Kelin määrittelevät maaston palkintotuomarit. Erimielisyyksien syntyessä tai epäselvissä tapauksissa asian ratkaisee ylituomari.

3. ARVOSTELUKORTIN TÄYTTÄMINEN

3.1. Yleisohje

Palkintotuomarin tulee täyttää arvostelukorttinsa huolellisesti.

Palkintotuomareiden on merkittävä ennen kokeen alkua maastokorttiin koetta koskevat tiedot koemaastosta, -ajasta, koirasta ja koiranohjaajasta.

Arvostelukortin minuuttitaulukkoon palkintotuomari merkitsee nollan (0) kohdille kellonajan mukaiset tunnit pysyäkseen oikeassa ajassa.

Koiran arviointiin kuuluvat merkinnät tehdään suorituskohtaisesti heti, kun aihe on lopullisesti todettu. Tätä yleisohjetta noudattaen merkitään myös koiran irtilaskuajat, ajon alkaminen, ajettavan ja koiran näkeminen ja kaikki muut kokeen kulkuun liittyvät tapahtumat.

3.2. Ajon merkitseminen

Ajo merkitään minuuttitaulukkoon niin, että sen laatu voidaan siitä todeta: sujuva ajo yhtenäisellä viivalla (_____), katkonainen ajo katkoviivalla (-----), yksittäiset haukahdukset pisteillä (.....) ja toisen tuomarin kortista ryhmätuomarin korttiin siirretty ajo sahaviivalla (^^^^^^). Tyhjä kohta merkitsee hukkaa tai katkoa.

Palkintotuomarin tulee pyrkiä mahdollisimman suureen tarkkuuteen ajon kulkua minuuttitaulukkoon merkitessään. Minuuttitaulukkoon merkitään hukan syy, mikäli se on saatu selville, sekä muutkin ajoa koskevat havainnot, kuten virheiden laatu ja tapahtuma-aika, näköhavainnot ilveksestä ja koirasta ja koiran työskentely vaikeissa maasto- ja estekohdissa.

3.3. Ominaisuudet ja lisätiedot

Koepäivän päätyttyä koiran ominaisuuksista annetaan numeroarvostelu ja merkitään lisätiedot. Numeroarvostelussa otetaan huomioon apusarakkeisiin tehdyt arvostelut ja lisätietoihin tehdyt merkinnät. Lopullinen arvostelunumero on tuomarin kokonaisarvio koiran ominaisuudesta koepäivän aikana.

Kukin palkintotuomari merkitsee ominaisuuspisteet täysillä numeroilla.

Lisätiedot antavat tietoja ulkoisista olosuhteista, joissa koe on suoritettu, kuvaavat koiran ominaisuuksia ja ovat palkintotuomarin apuna ominaisuusnumeroa annettaessa.

Lisätietojen arvostelua varten on kohdassa 5. Yleisohje annettu yleisohjeita, joita palkintotuomarin tulee noudattaa lisätietoja antaessaan. Kukin palkintotuomari merkitsee lisätiedot täysillä numeroilla.

4. KOIRAN OMINAISUUKSIEN ARVOSTELU

Yleistä

Ominaisuudet arvostellaan 1-10 pisteen arvoisiksi.

Erinomainen	9 tai 10
Erittäin hyvä	7 tai 8
Hyvä	5 tai 6
Välttävä	3 tai 4
Heikko	1 tai 2

Jos palkintotuomari ei pysty arvostelemaan jotain ominaisuutta, hän merkitsee arvostelusarakkeeseen viivan (-).

4.1. Haku

4.1.1. Hakuvarmuus ja tehokkuus

Arvostelussa otetaan huomioon vain koiran itsenäinen työskentely. On tarkkailtava, pystyykö koira hakemaan tulokseen johtavasti myös vaikeissa maasto-olosuhteissa sekä vanhoilta yöjäljiltä. Erityisen ansiokas on haku, joka johtaa tulokseen, samoin ajon jälkeen tapahtunut lisähaku. Takajälkeen jäljitys on arvostelussa alentava tekijä. Haku ja lisähaku arvostellaan yhtenä kokonaisuutena.

Erinomainen (9-10)

- koira löytää ilveksenjäljen itse ja lähtee sitä jäljittämään (paljas maa)
- koira seuraa sitkeästi ilveksen yöjälkiä
- maasto-olosuhteet vaikeat
- ei välitä muiden eläinten jäljistä
- haku tai lisähaku johtavat tulokseen

Erittäin hyvä (7-8)

- muuten erinomaisen kaltainen, mutta vähän vaikeuksia jäljittämisessä
- maastossa ei muiden eläinten jälkiä eikä esteitä

Hyvä (5-6)

- vaikeuksia jäljittämisessä
- koira lähtee takajälkeen eikä itse korjaa virhettään
- koira palaa kutsusta jäljelle oikeinpäin

Välttävä (3-4)

- jäljitysvaikeuksia
- jäljittää takajälkeen ja joudutaan hakemaan pois
- haku ei johda tulokseen

Heikko (1-2)

- koira ei pysty seuraamaan yöjälkeä

4.1.2 Hakunopeus ja eteneminen

Arvostelussa otetaan huomioon se jäljitysmatka ja –aika, jonka koira käyttää itsenäisesti ilveksen yöjäljellä. Erityisen hyvänä voidaan pitää nopeaa selviytymistä kaikista esteistä haun aikana. Hakua/ lisähakua tulee olla yhteensä vähintään 60 minuuttia. Varsinainen haku/ lisähaku arvostellaan yhtenä kokonaisuutena.

Erinomainen (9-10)

- etenee sopivalla vauhdilla yöjäljellä yli 5 km
- hakuaikaa kertyy 60 minuuttia
- selvittää tiet tai muun riistan jäljet

Erittäin hyvä (7-8)

- edellisen kaltainen
- jäljitysmatka yli 4 km
- hakuaikaa kertyy vähintään 40 minuuttia
- jäljittää pääasiassa ravaten
- tiet tai muun riistan jäljet hidastavat vähän jäljittämistä

Hyvä (5-6)

- jäljitysmatka yli 3 km
- hakuaikaa kertyy yli 20 minuuttia
- jäljittää pääasiassa ravilla
- tiet tai muun riistan jäljet hidastavat huomattavasti jäljittämistä

Välttävä (3-4)

- hakuaikaa kertyy alle 20 minuuttia
- jäljitysmatka yli 2 km
- jäljittää pääasiassa kävellen
- ei pysty jäljittämään muun riistan jälkikentässä

Heikko (1-2)

- erityisen lyhyt, alle 10 minuutin haku
- jäljitysmatka yli 1 km
- jäljittää vain kävellen

4.1.3 Metsästysinto ja hakusitkeys

Sitkeä hakutyöskentely ja yöjäljen selvittely ovat kaikissa olosuhteissa korottavia tekijöitä. Erityisen ansiokas on haku, joka johtaa tulokseen vaikeissakin olosuhteissa. Metsästysinnon puute alentaa arvosanaa ja jos koira on täysin haluton työskentelemään, suljetaan se kokeesta.

Erinomainen (9-10)

- seuraa sitkeästi yöjälkeä sekä selvittää esteet
- ei osoita metsästysinnon puutetta

Erittäin hyvä (7-8)

- louheen päättynyt haku

Hyvä (5-6)

- seuraa sitkeästi ja innokkaasti tuoreita jälkiä

Välttävä (3-4)

- muuten innokasta, mutta kieltäytyy hyvissä olosuhteissa yöjäljestä
- normaaleissa olosuhteissa osoittaa haluttomuutta yöjälkien selvittelyssä

Heikko (1-2)

- kieltäytyy toistuvasti yöjäljestä

4.1.4 Hakutyöskentelyn muut ominaisuudet

Hyvä tottelevaisuus ja yhteistyö koiranohjaajan kanssa sekä louheenmenon ilmoittaminen ja sopiva herättely ovat arvostelussa korottavia tekijöitä. Herättelyn tarkoituksena on tiedottaa kuuluvalla, mutta vähällä äänenannolla, missä haku etenee. Herättely on sopivaa silloin, kun koira ilveksen yöjälkiä edetessä

antaa yksittäisiä haukahuksia tai tiedottavia haukkusarjoja. Herättely ei saa muistuttaa ajohaukkua. Jos hakuhaukahtelussa on ajomaisia piirteitä, on se hakulöysyyttä ja katsotaan virheeksi, joka enimmillään johtaa sulkemiseen.

Ilvestyöskentelyssä kiinnostus muita eläimiä kohtaan on virhe, sitä suurempi mitä voimakkaampi ja mitä tuoreemmat ilveksen jäljet ovat. Kiinnostus muita turkiseläimiä tai suurpetoja (mm. supikoira, näätä, kettu, susi, karhu) kohtaan arvostellaan lievemmin, koira palautetaan ilveksen jäljille (työskentelyaika kuluu, kunnes koira on kytketty)

Erinomainen (9-10)

- koira ei ole kiinnostunut muista eläimistä
- tarvittaessa helposti kytkettävissä
- ilmoittaa selvästi louheenmenon, jos siihen tulee tilaisuus
- sopivaa herättelyä

Erittäin hyvä (7-8)

- muuten edellisen kaltainen
- louheenmenon ilmoittaminen puutteellista
- tarvittaessa kytkettävissä
- vähäistä herättelyä / ei herättele lainkaan
- lievää hakulöysyyttä

Hyvä (5-6)

- alkaa kesken ilveksen haun hakea tai ajaa muuta eläintä (jänis)
- ei ilmoita louheenmenoa, vaikka olisi tilaisuus
- tarvittaessa kytkettävissä
- häiritsevää hakulöysyyttä

Välttävä (3-4)

- alkaa toistuvasti hakea tai ajaa muuta eläintä (jänis)
- kytkemisessä on vaikeuksia
- koira on tottelematon

Heikko (1-2)

- kiinnostunut liiaksi muista eläimistä
- alkaa hakea tai ajaa sorkkaeläintä
- ei anna tarvittaessa kytkeä
- selvästi hakulöysä

4.2. Ajo

4.2.1 Ajon sujuvuus ja nopeus

Ansioita ovat nautittava, varma ajotapa, hyvä tuntuma ajettavaan, hyvä työskentely esteissä ja vaikeissakin olosuhteissa sekä sujuvan ja vauhdikkaan ajotavan ansiosta tarjoutuvat näköhavainnot.

Erinomainen (9-10)

- ajo vauhdikasta ja sujuvaa
- selvittää syntyneet hukat nopeasti
- hyvä yhteys ajettavaan
- kykenee pitämään ilveksen liikkeellä myös vaikeissa olosuhteissa
- ajaa normaaleissa olosuhteissa ripeällä laukalla
- louheen päättynyt yli 45 minuutin ajo

Erittäin hyvä (7-8)

- ajaa vauhdikkaasti ja melko sujuvasti normaaleissa olosuhteissa
- hukkatyöskentely innokasta ja nopeaa
- ajaa normaaleissa olosuhteissa enimmäkseen laukalla
- louheen päättynyt yli 30 minuutin ajo

Hyvä (5-6)

- ajo melko sujuvaa
- esteet hidastavat ajoa huomattavasti
- ajaa normaaleissa olosuhteissa enimmäkseen ravaten
- louheen päättynyt alle 30 minuutin ajo

Välttävä (3-4)

- ajaa hitaasti
- ajo jää koiran työskentelyvirheiden vuoksi alle 20 minuutin
- hukkatyöskentelyä hidastaa puurtaminen
- ajaa normaaleissa olosuhteissa enimmäkseen kävelyvauhtia

Heikko (1-2)

- työskentelyssä pahoja puutteista ajovauhdin, ajon sujuvuuden tai hukkatyöskentelyn suhteen
- ajo jää koiran työskentelyvirheiden vuoksi alle 10 minuutin
- ajaa normaaleissa olosuhteissa vain kävellen

4.2.2 Metsästysinto ja ajon muut ominaisuudet

Ansioita ovat hyvä metsästysinto myös vaikeissa olosuhteissa ja estetyöskentelyssä sekä hyvä yhteistyö ohjaajan kanssa sekä hallittavuus eri tilanteissa.

Erinomainen (9-10)

- erinomainen metsästysinto ja keskittymiskyky
- hyvä hukkien ja esteiden selvittämiskyky
- hyvä yhteys ajettavaan
- pystyy ajamaan tiellä
- ei ole kiinnostunut muista eläimistä
- hyvä tottelevaisuus ja yhteistyö ohjaajan kanssa
- ilmoittaa tilaisuuden tullen ilveksen louheenmenon tai saavuttaa ajettavan

Erittäin hyvä (7-8)

- hyvä metsästysinto ja keskittymiskyky
- pystyy selvittämään hukat ja esteet
- hyvä tietyöskentely
- ei ole kiinnostunut muista eläimistä
- louheenmenon ilmoittamisessa puutteita
- ajosuoritus ei kaikilta osin täydellinen

Hyvä (5-6)

- tyydyttävä metsästysinto
- puutteita keskittymiskyvyssä
- koira on liian tiukka tai ajo katkonainen
- hukka- tai estetyöskentelyssä toivomisen varaa
- selviytyy tiehukista

Välttävä (3-4)

- välttävä metsästysinto

- hukka- tai estetyöskentelyssä selviä puutteita
- jää normaaleissa olosuhteissa paljon ketusta jälkeen
- vähäisetkin tiet haittaavat
- alkaa hakea tai ajaa muuta eläintä
- vähäistä ajolöysyyttä

Heikko (1-2)

- heikko metsästysinto
- alkaa toistuvasti hakea tai ajaa muuta eläintä
- alkaa hakea tai ajaa sorkkaeläintä
- koira ei hauku ajossa tai on ajolöysä
- ajo päättyy vähäiseenkin tiehen
- koiran kytkemisessä muun eläimen hausta tai ajosta vaikeuksia

4.3. Haukku

4.3.1. Haukun arvostelu

Haukkuja arvosteltaessa arvioidaan haukun kuuluvuus ja haukun muut ominaisuudet vastaaviin apusarakkeisiin ja lisätietoihin ja arvioidaan haukkunumero niiden perusteella.

Kuuluvuus otetaan arvostelun perustaksi. Muista haukun ominaisuuksista annetut arvioinnit joko korottavat tai alentavat haukkunumeroa.

Hyvän haukkunumeron (5-6) edellytyksenä kuitenkin on, että haukun kuuluvuus on niin hyvä, että ajon kulkua pystyy haukun perusteella vaivatta seuraamaan.

Mikäli ajoa ei ole tai sitä ei kuulla, käytetään numeron sijasta viivaa.

Kuuluvuus 1-5

Kuuluvuus on haukun tärkein ominaisuus. Arvioinnissa on otettava huomioon etäisyys, jolta havaintoja tehdään sekä ulkoiset olosuhteet kuten maaston muoto ja sen peitteisyys, tuuli ja sen suunta sekä lumipeite.

Haukun muut ominaisuudet 1-5

Arvioidaan haukun kertovuus, intohimoisuus, tiheys, äänien määrä ja sukupuolileima.

Kertovuudella tarkoitetaan sitä, että koiran äänenannosta voidaan päätellä ajettavan ja koiran välinen etäisyys.

Intohimoisuus ilmentää ajotapahtuman kiihkeyttä, railakkuutta ja jännitystä. Intohimoinen haukku tekee ajosta nautittavaa kuunneltavaa.

Haukun tiheydellä tarkoitetaan sitä, kuinka vuolaasti koira antaa ääntä.

Äänien määrää arvioitaessa määritellään, kuinka monta eri ääntä haukussa on.

Sukupuolileimalla tarkoitetaan sitä, että haukun perusteella voidaan äänen korkeudesta riippumatta päätellä, onko kyseessä uros vai narttu.

4.4. Herkkyyden arviointi ja ajoksi hyväksyttävä haukku sekä ajolöysyys

Koiran herkkyyssaste määräytyy sen mukaan, kuinka vanhalle pakoajalle se antaa ääntä. Hajun voimakkuuteen vaikuttavat jäljen iän lisäksi myös keli- ja sääsuhteet. Koira on pidettävä herkkänä, jos se normaaleissa olosuhteissa antaa hyvin ääntä puoli tuntia vanhalle jäljelle. Ilveksen pakoajalla haukkumista ei katsota löysyydeksi, vaikka jälki olisi yli puolen tunnin ikäinen, jos koira etenee varmasti.

Herkäksi todetun koiran haukusta hyväksytään ajoksi vain sujuvasti edenneet ajon osat. Tiukalta koiralta voidaan hyväksyä ajoksi kaikki etenevän ajon haukahdukset.

Ajolöysyyttä koira osoittaa haukkuessaan jo ajamallaan ilveksen jäljellä tai hukan aikana ilman jälkeä tai haukkuessaan normaaleissa olosuhteissa yli 30 minuuttia vanhalle jäljelle, jota se ei kuitenkaan pysty varmasti etenemään, sekä ajaessaan takajälkeen.

Lyhyttä, alle yhden minuutin takajälkeen ajoa ei katsota löysyydeksi, jos koira itse korjaa virheensä.

Liian tiukkana on pidettävä koira, joka normaaleissa olosuhteissa antaa ääntä ainoastaan alle viisi minuuttia vanhalle ilveksen pakoajalle.

Koira on sopivan herkkä kun se antaa ääntä alle puoli tuntia vanhalle jäljelle ja äänenanto vaihtelee ajettavana olevan ilveksen etäisyyden mukaan.

4.5. Ajopisteet

Koiran ajoaikaan lasketaan jokainen minuutti, jonka aikana on kuultu ajoksi hyväksytyä haukkua.

Ajopisteitä annetaan suhteessa koiran saamaan ajoaikaan, ajoajan pistetaulukon (4.5.1) mukaisesti. Ajon päättyessä louheen tai muuhun vastaavaan paikkaan, josta koira ei voi itse saada ilvestä liikkeelle, annetaan ajopisteitä louheen päättyneen ajon pistetaulukon (4.5.2) mukaisesti.

Jos koiralla on ollut useampia ajoja, lasketaan ajoajan pisteet niiden kokonaisajasta. Louheen päättyneistä ajoista tulevat pisteet lisätään muun ajoajan pisteisiin.

Jos koirassa todetaan ajolöysyyttä, vähennetään todettu ajolöysyysaika ajoajasta.

Jos ajo päättyy kohtuuttoman häiriön vuoksi, voidaan taulukon mukaisia pisteitä korottaa kolmella (3) pisteellä. (1 kerran.)

Jos koira saavuttaa ajettavan ilveksen, voidaan louheen päättyneen ajon pistetaulukon (4.5.2.) mukaisia pisteitä korottaa kolmella (3) pisteellä. (1 kerran.)

Ajoajasta saatavien pisteiden summa on aina enintään 30 pistettä.

4.5.1. AJOAJAN PISTETAULUKKO

Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet
1	0,25	31	7,75	61	15,25	91	22,75
2	0,50	32	8,00	62	15,50	92	23,00
3	0,75	33	8,25	63	15,75	93	23,25
4	1,00	34	8,50	64	16,00	94	23,50
5	1,25	35	8,75	65	16,25	95	23,75
6	1,50	36	9,00	66	16,50	96	24,00
7	1,75	37	9,25	67	16,75	97	24,25

8	2,00	38	9,50	68	17,00	98	24,50
9	2,25	39	9,75	69	17,25	99	24,75
10	2,50	40	10,00	70	17,50	100	25,00
11	2,75	41	10,25	71	17,75	101	25,25
12	3,00	42	10,50	72	18,00	102	25,50
13	3,25	43	10,75	73	18,25	103	25,75
14	3,50	44	11,00	74	18,50	104	26,00
15	3,75	45	11,25	75	18,75	105	26,25
16	4,00	46	11,50	76	19,00	106	26,50
17	4,25	47	11,75	77	19,25	107	26,75
18	4,50	48	12,00	78	19,50	108	27,00
19	4,75	49	12,25	79	19,75	109	27,25
20	5,00	50	12,50	80	20,00	110	27,50
21	5,25	51	12,75	81	20,25	111	27,75
22	5,50	52	13,00	82	20,50	112	28,00
23	5,75	53	13,25	83	20,75	113	28,25
24	6,00	54	13,50	84	21,00	114	28,50
25	6,25	55	13,75	85	21,25	115	28,75
26	6,50	56	14,00	86	21,50	116	29,00
27	6,75	57	14,25	87	21,75	117	29,25
28	7,00	58	14,50	88	22,00	118	29,50
29	7,25	59	14,75	89	22,25	119	29,75
30	7,50	60	15,00	90	22,50	120	30,00

4.5.2. LOUHEEN PÄÄTTYNEEN AJON PISTETAULUKKO

Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet	Ajo min	Pisteet
1	0,70	21	14,70	41	22,98	61	26,58
2	1,40	22	15,40	42	23,16	62	26,76
3	2,10	23	16,10	43	23,34	63	26,94
4	2,80	24	16,80	44	23,52	64	27,12
5	3,50	25	17,50	45	23,70	65	27,30
6	4,20	26	18,20	46	23,88	66	27,48
7	4,90	27	18,90	47	24,06	67	27,66
8	5,60	28	19,60	48	24,24	68	27,84
9	6,30	29	20,30	49	24,42	69	28,02
10	7,00	30	21,00	50	24,60	70	28,20
11	7,70	31	21,18	51	24,78	71	28,38
12	8,40	32	21,36	52	24,96	72	28,56
13	9,10	33	21,54	53	25,14	73	28,74
14	9,80	34	21,72	54	25,32	74	28,92
15	10,50	35	21,90	55	25,50	75	29,10
16	11,20	36	22,08	56	25,68	76	29,28
17	11,90	37	22,26	57	25,86	77	29,46
18	12,60	38	22,44	58	26,04	78	29,64
19	13,30	39	22,62	59	26,22	79	29,82
20	14,00	40	22,80	60	26,40	80-120	30,00

5. LISÄTIEDOT

Yleisohje

Vain todettua arvostellaan. Numeroiden on oltava oikeassa suhteessa annettuihin ominaisuuspisteisiin.

Arvostelu käsittää koko päivän tapahtumat ja olosuhteet.

Kumpikin palkintotuomari tekee arvioinnin erikseen seuraavaa pääsääntöä noudattaen, ellei jäljempänä ole toisin määritelty:

- 5 = erinomainen (t)
- 4 = erittäin hyvä (t)
- 3 = hyvä (t)
- 2 = välttävä (t)
- 1 = heikko (t)

Palkintotuomari merkitsee lisätiedot rastilla tai täysillä numeroilla. Ryhmän numeroksi tulee tuomareiden antamien numeroiden keskiarvo.

Olosuhteet

- 11. Paljas maa
- 12. Lumikeli, lumikerroksen paksuus sentteinä
- 13. Kuiva keli
- 14. Kosteaa keli
- 15. Lämpötila, asteluku merkitään

Olosuhteet merkitään muuten rastittamalla, mutta lumikerroksen paksuus ja lämpötila numeroilla.

Haku ilman yöjälkeä

21. Metsästysinto

Pääsäännön mukaisesti.

22. Laajuus

Arvioinnin tulee olla ainoastaan ominaisuutta kuvaava ottamatta kantaa siihen, mikä on hyvä tai huono.

- 5 = yleensä yli 1000 m
- 4 = 600-1000 m
- 3 = 300-600 m
- 2 = 100-300 m
- 1 = yleensä alle 100 m

Työ yöjäljellä

31. Metsästysinto

Pääsäännön mukaisesti.

32. Vainuamistapa

Arvioinnin tulee olla ainoastaan ominaisuutta kuvaava, ottamatta kantaa, mikä on hyvä tai huono.

- 5 = täysin ilmapainuinen
- 4 = enimmäkseen ilmapainuinen
- 3 = vaihteleva
- 2 = enimmäkseen jälkitarkka
- 1 = täysin jälkitarkka

33. Herättely ja hakulöyisyys

- 5 = ei herättele
- 4 = vähäistä herättelyä
- 3 = sopivaa herättelyä
- 2 = vähäistä hakulöyisyyttä

1 = runsasta hakulöysyyttä

34. Herättelyn ja hakulöysyyden laatu

5 = ilmoittaa jäljen löytymisen
4 = yksittäisiä haukahduksia harvakseltaan
3 = haukkusarjoja harvakseltaan
2 = antaa jatkuvasti ääntä edetessään jäljellä
1 = äänenanto muistuttaa ajoa

35. Takajälkeen jäljitys

3 = jäljittää takajälkeen, mutta korjaa itse virheensä
2 = jäljittää takajälkeen, tulee kutsumalla pois
1 = jäljittää takajälkeen ja joudutaan hakemaan pois
Muita numeroita ei käytetä.

36. Yöjäljen löytötapa

2 = koira löytänyt omatoimisesti yöjäljen
1 = koira laskettu yöjäljelle
Muita numeroita ei käytetä.

37. Yöjäljellä seurattu matka

5 = yli 10 km
4 = 5-10 km
3 = 3-5 km
2 = 1-3 km
1 = alle 1 km

Ajotapa

41. Nopeus

Arvioinnin tulee olla ainoastaan ominaisuutta kuvaava ottamatta kantaa siihen, mikä on hyvä tai huono.

5 = erittäin nopea
4 = nopea
3 = keskinkertainen, normaali
2 = hidas
1 = erittäin hidas

42. Sujuvuus

Arvioinnissa otetaan huomioon sellainen hukkien ja katkojen määrä, joka on aiheutunut koiran työskentelyvirheiden takia. Lisäksi tulee erottaa harvahaukkuisuus katkonaisuudesta, sillä harvahaukkuisen koiran ajo voi edetä ja sujua hyvin.

4 = erittäin sujuva, ei hukkia
3 = sujuva, hukkien ja katkojen määrä vähäinen
2 = katkonainen, hukkien ja katkojen osuus 1/3 ajoajasta
1 = erittäin katkonainen, hukkien ja katkojen osuus yli puolet ajoajasta

43. Vainuamistapa

5 = täysin ilmavainuinen
4 = enimmäkseen ilmavainuinen
3 = vaihteleva
2 = enimmäkseen jälkitarkka
1 = täysin jälkitarkka

44. Ajolöyisyys ja takajälkeen ajo

- 4 = haukahtelee hukalla
- 3 = kertaa ajettua jälkeä
- 2 = ajaa takajälkeen
- 1 = suljetaan löyisyyden takia

Työ hukalla

51. Tehokkuus hukkatyöskentelyssä

Pääsäännön mukaisesti.

Haukku

60. Kuuluvuus

- 5 = erinomainen
- 4 = erittäin hyvä
- 3 = hyvä
- 2 = välttävä
- 1 = heikko

61. Kertovuus (vaatii näköhavainnon)

- 5 = erinomainen
- 4 = erittäin hyvä
- 3 = hyvä
- 2 = välttävä
- 1 = heikko

62. Intohimoisuus

- 5 = erinomainen
- 4 = erittäin hyvä
- 3 = hyvä
- 2 = välttävä
- 1 = heikko

63. Tiheys

- 5 = erinomainen
- 4 = erittäin hyvä
- 3 = hyvä
- 2 = välttävä
- 1 = heikko

64. Äänien määrä

- 5 = täysin moniääninen
- 4 = enimmäkseen moniääninen
- 3 = kaksiääninen
- 2 = enimmäkseen yksiääninen
- 1 = yksiääninen

65. Sukupuolileima

- 5 = täysin selvä
- 4 = selvä
- 3 = epäselvä
- 2 = virheellinen

1 = täysin virheellinen

66. Havainnot herkkyydestä (vaatii näköhavainnon)

Arvostelun tulee olla enemmän ominaisuutta kuvaava ottamatta kantaa siihen, mikä on hyvä tai huono. Suurin havaittu etäisyys ajettavaan haukkuen tapahtuvassa ajossa.

5 = yli 20 min

4 = 15-20 min

3 = 10-15 min

2 = 5-10 min

1 = alle 5 min

Muut ominaisuudet ja koetapahtumat

71. Tietyöskentely

5 = erinomainen tiellä ajotaito ja tiehukkien selvittämiskyky

4 = pystyy ajamaan liikennöidyllä tiellä

3 = selvittää tiehukat

2 = ajo päättyy liikennöityyn tiehen

1 = ajo päättyy vähäiseenkin tiehen normaaleissa olosuhteissa

72. Muiden eläinten ajo

5 = ei kiinnostunut muista eläimistä

4 = karkottaa ja ajaa jonkin matkaa ja tulee itse pois

3 = ajaa, tulee kutsumalla pois

2 = ajaa, eikä saada kutsumalla pois

1 = ottaa ajon kylmenneeltä jäljeltä, aja kiinteästi eikä saada kutsumalla pois

Arvostelukorttiin ja koirakohtaiseen pöytäkirjaan huomautuskohtaan merkitään, mistä eläimestä on kysymys.

73. Hallittavuus

5 = tulee ajosta kutsumalla (näkömättömistä)

4 = tulee hukalta tai yöjäljeltä kutsumalla (näkömättömistä)

3 = tulee kutsumalla ollessaan ohjaajan lähituntumassa näköetäisyydellä

2 = ei tule kutsumalla

1 = ei antaudu kiinni

74. Louheen menon ilmoittaminen

5 = noutaa kuljettajan ja näyttää louhen

4 = jää louhelle ja ilmoittaa sen haukkumalla

3 = haukahtaa louhella, mutta jättää sen

2 = ilmaisee louheenmenon eleillään

1 = ei ilmaise millään tavalla

75. Ajo kuulumattomissa

5 = ajo kuulumattomiin, koiraan ei saatu yhteyttä ajotyöskentelyajan sisällä

4 = ajo kuulumattomissa yli 91 min

3 = ajo kuulumattomissa 61-90 min

2 = ajo kuulumattomissa 31-60 min

1 = ajo kuulumattomissa alle 30 min

76. Ajon päättymisen syy

- 5 = koira saavutti ajettavan
- 4 = ajo päättyi louheen
- 3 = ajo päättyi kohtuuttomaan häiriöön
- 2 = loppuhukan syy tuntematon
- 1 = koira kytkeyty ajosta

77. Suurpetohavainto

- 4 = susi
- 3 = karhu
- 2 = ahma
- 1 = ilves

78. Ajettavan ilveksen toteaminen

- 2 = näköhavainto
- 1 = jälkihavainto

Muita numeroita ei käytetä.

79. Ampumatilaisuus

Merkitään ampumatilaisuuksien määrä (kpl).

6. Muutokset ohjeeseen

Muutokset tähän ohjeeseen hyväksyy Kennelliitto Suomen Ajokoirajärjestön esityksestä.